UTHARA KANDAM സർഗം 5

ശ്രീമഹാദേവ ഉവാച .

തതോ ജഗന്മംഗലമംഗലാത്മനാ
വിധായ രാമായണകീർതിമുത്തമാം .
ചചാര പൂർവാചരിതം രഘൂത്തമോ
രാജർഷിവര്യൈരഭിസേവിതം യഥാ .. 1..

സൗമിത്രിണാ പൃഷ്ട ഉദാരബുദ്ധിനാ
രാമഃ കഥാഃ പ്രാഹ പുരാതനീഃ ശുഭാഃ .
രാജ്ഞഃ പ്രമത്തസ്യ നൃഗസ്യ ശാപതോ
ദ്വിജസ്യ തിര്യക്ത്വമഥാഹ രാഘവഃ .. 2..

കദാചിദേകാന്ത ഉപസ്ഥിതം പ്രഭും
രാമം രമാലാലിതപാദപങ്കജം .
സൗമിത്രിരാസാദിതശുദ്ധഭാവനഃ
പ്രണമ്യ ഭക്ത്യാ വിനയാന്വിതോഽബ്രവീത് .. 3..

ത്വം ശുദ്ധബോധോഽസി ഹി സർവദേഹിനാ-
മാത്മാസ്യധീശോഽസി നിരാകൃതിഃ സ്വയം .
പ്രതീയസേ ജ്ഞാനദൃശാം മഹാമതേ
പാദാബ്ജഭൃംഗാഹിതസംഗസംഗിനാം .. 4..

അഹം പ്രപന്നോഽസ്മി പദാംബുജം പ്രഭോ
ഭവാപവർഗം തവ യോഗിഭാവിതം .
യഥാഞ്ജസാഽജ്ഞാനമപാരവാരിധിം
സുഖം തരിഷ്യാമി തഥാനുശാധി മാം .. 5..

ശ്രുത്വാഥ സൗമിത്രിവചോഽഖിലം തദാ
പ്രാഹ പ്രപന്നാർതിഹരഃ പ്രസന്നധീഃ .
വിജ്ഞാനമജ്ഞാനതമഃപ്രശാന്തയേ
ശ്രുതിപ്രപന്നം ക്ഷിതിപാലഭൂഷണഃ .. 6..

ആദൗ+ സ്വ+വർണാശ്രമവർണിതാഃ ക്രിയാഃ
കൃത്വാ സമാസാദിതശുദ്ധമാനസഃ .
സമാപ്യ തത്പൂർവമുപാത്തസാധനഃ
സമാശ്രയേത്സദ്ഗുരുമാത്മലബ്ധയേ .. 7..

ക്രിയാ ശരീരോദ്ഭവഹേതുരാദൃതാ
പ്രിയാപ്രിയൗ തൗ ഭവതഃ സുരാഗിണഃ .
ധർമേതരൗ തത്ര പുനഃ ശരീരകം
പുനഃ ക്രിയാ ചക്രവദീര്യതേ ഭവഃ .. 8..

അജ്ഞാനമേവാസ്യ ഹി മൂലകാരണം
തദ്ധ്യാനമേവാത്ര വിധൗ വിധീയതേ .
വിദ്യൈവ തന്നാശവിധൗ പടീയസീ
ന കർമ തജ്ജം സവിരോധമീരിതം .. 9..

നാജ്ഞാനഹാനിർന ച രാഗസങ്ക്ഷയോ
ഭവേത്തതഃ കർമ സദോഷമുദ്ഭവേത് .
തതഃ പുനഃ സംസൃതിരപ്യവാരിതാ
തസ്മാദ്ബുധോ ജ്ഞാനവിചാരവാൻ ഭവേത് .. 10..

നനു ക്രിയാ വേദമുഖേന ചോദിതാ
തഥൈവ വിദ്യാ പുരുഷാർഥസാധനം .
കർതവ്യതാ പ്രാണഭൃതഃ പ്രചോദിതാ
വിദ്യാസഹായത്വമുപൈതി സാ പുനഃ .. 11..

കർമാകൃതൗ ദോഷമപി ശ്രുതിർജഗൗ
തസ്മാത്സദാ കാര്യമിദം മുമുക്ഷുണാ .
നനു സ്വതന്ത്രാ ധ്രുവകാര്യകാരിണീ
വിദ്യാ ന കിഞ്ചിന്മനസാപ്യപേക്ഷതേ .. 12..

ന സത്യകാര്യോഽപി ഹി യദ്വദധ്വരഃ
പ്രകാങ്ക്/ഷതേഽന്യാ-നപി കാര-കാദികാൻ .
തഥൈവ വിദ്യാ വിധിതഃ പ്രകാശിതൈഃർ
വിശിഷ്യതേ കർമഭിരേവ മുക്തയേ .. 13..

കേചിദ്വദന്തീതി വിതർകവാദിന-
സ്തദപ്യസദ്ദൃഷ്ടവിരോധകാരണാത് .
ദേഹാഭിമാനാദഭിവർധതേ ക്രിയാ
വിദ്യാ ഗതാഹങ്കൃതിതഃ പ്രസിദ്ധ്യതി .. 14..

വിശുദ്ധവിജ്ഞാനവിരോചനാഞ്ചിതാ
വിദ്യാത്മവൃത്തിശ്ചരമേതി ഭണ്യതേ .
ഉദേതി കർമാഖിലകാരകാദിഭിഃർ
നിഹന്തി വിദ്യാഖിലകാരകാദികം .. 15..

തസ്മാത്ത്യജേത്കാര്യമശേഷതഃ സുധീഃർ
വിദ്യാവിരോധാന്ന സമുച്ചയോ ഭവേത് .
ആത്മാനുസന്ധാനപരായണഃ സദാ
നിവൃത്തസർവേന്ദ്രിയവൃത്തിഗോചരഃ .. 16..

യാവച്ഛരീരാദിഷു മായയാത്മധീ-
സ്താവദ്വിധേയോ വിധിവാദകർമണാം .
നേതീതി വാക്യൈരഖിലം നിഷിധ്യ തത്
ജ്ഞാത്വാ പരാത്മാനമഥ ത്യജേത്ക്രിയാഃ .. 17..

യദാ പരാത്മാത്മവിഭേദഭേദകം
വിജ്ഞാനമാത്മന്യവഭാതി ഭാസ്വരം .
തദൈവ മായാ പ്രവിലീയതേഽഞ്ജസാ
സകാരകാ കാരണമാത്മസംസൃതേഃ .. 18..

ശ്രുതിപ്രമാണാഭിവിനാശിതാ ച സാ
കഥം ഭവിഷ്യത്യപി കാര്യകാരിണീ .
വിജ്ഞാനമാത്രാദമലാദ്വിതീയത-
സ്തസ്മാദവിദ്യാ ന പുനർഭവിഷ്യതി .. 19..

യദി സ്മ നഷ്ടാ ന പുനഃ പ്രസൂയതേ
കർതാഹമസ്യേതി മതിഃ കഥം ഭവേത് .
തസ്മാത്സ്വതന്ത്രാ ന കിമപ്യപേക്ഷതേ
വിദ്യാ വിമോക്ഷായ വിഭാതി കേവലാ .. 20..

സാ തൈത്തിരീയശ്രുതിരാഹ സാദരം
ന്യാസം പ്രശസ്താഖിലകർമണാം സ്ഫുടം .
ഏതാവദിത്യാഹ ച വാജിനാം ശ്രുതിഃ
ജ്ഞാനം വിമോക്ഷായ ന കർമ സാധനം .. 21..

വിദ്യാസമത്വേന തു ദർശിതസ്ത്വയാ
ക്രതുർന ദൃഷ്ടാന്ത ഉദാഹൃതഃ സമഃ .
ഫലൈഃ പൃഥക്ത്വാദ്ബഹുകാരകൈഃ ക്രതുഃ
സംസാധ്യതേ ജ്ഞാനമതോ വിപര്യയം .. 22..

സപ്രത്യവായോ ഹ്യഹമിത്യനാത്മധീ-
രജ്ഞപ്രസിദ്ധാ ന തു തത്ത്വദർശിനഃ .
തസ്മാദ്ബുധൈസ്ത്യാജ്യമവിക്രിയാത്മഭിഃർ
വിധാനതഃ കർമ വിധിപ്രകാശിതം .. 23..

ശ്രദ്ധാന്വിതസ്തത്ത്വമസീതി വാക്യതോ
ഗുരോഃ പ്രസാദാദപി ശുദ്ധമാനസഃ .
വിജ്ഞായ ചൈകാത്മ്യമഥാത്മജീവയോഃ
സുഖീ ഭവേന്മേരുരിവാപ്രകമ്പനഃ .. 24..

ആദൗ പദാർഥാവഗതിർഹി കാരണം
വാക്യാർഥവിജ്ഞാനവിധൗ വിധാനതഃ .
തത്ത്വമ്പദാർഥൗ പരമാത്മജീവകാ-
വസീതി ചൈകാത്മ്യമഥാനയോർഭവേത് .. 25..

പ്രത്യക്പരോക്ഷാദിവിരോധമാത്മനോഃർ
വിഹായ സംഗൃഹ്യ തയോശ്ചിദാത്മതാം .
സംശോധിതാം ലക്ഷണയാ ച ലക്ഷിതാം
ജ്ഞാത്വാ സ്വമാത്മാനമഥാദ്വയോ ഭവേത് .. 26..

ഏകാത്മകത്വാജ്ജഹതീ ന സംഭവേത്
തഥാഽജഹല്ലക്ഷണതാ വിരോധതഃ .
സോഽയമ്പദാർഥാവിവ ഭാഗലക്ഷണാ
യുജ്യേത തത്ത്വമ്പദയോരദോഷതഃ .. 27..

രസാദിപഞ്ചീകൃതഭൂതസംഭവം
ഭോഗാലയം ദുഃഖസുഖാദികർമണാം .
ശരീരമാദ്യന്തവദാദികർമജം
മായാമയം സ്ഥൂലമുപാധിമാത്മനഃ .. 28..

സൂക്ഷ്മം മനോബുദ്ധിദശേന്ദ്രിയൈര്യുതം
പ്രാണൈരപഞ്ചീകൃതഭൂതസംഭവം .
ഭോക്തുഃ സുഖാദേരനുസാധനം ഭവേത്
ശരീരമന്യദ്വിദുരാത്മനോ ബുധാഃ .. 29..

അനാദ്യനിർവാച്യമപീഹ കാരണം
മായാപ്രധാനം തു പരം ശരീരകം .
ഉപാധിഭേദാത്തു യതഃ പൃഥക് സ്ഥിതം
സ്വാത്മാനമാത്മന്യവധാരയേത്ക്രമാത് .. 30..

കോശേഷ്വയം തേഷു തു തത്തദാകൃതിഃർ
വിഭാതി സംഗാത് സ്ഫടികോപലോ യഥാ .
അസംഗരൂപോഽയമജോ യതോഽദ്വയോ
വിജ്ഞായതേഽസ്മിൻ പരിതോ വിചാരിതേ .. 31..

ബുദ്ധേസ്ത്രിധാ വൃത്തിരപീഹ ദൃശ്യതേ
സ്വപ്നാദിഭേദേന ഗുണത്രയാത്മനഃ .
അന്യോന്യതോഽസ്മിൻ വ്യഭിചാരതോ മൃഷാ
നിത്യേ പരേ ബ്രഹ്മണി കേവലേ ശിവേ .. 32..

ദേഹേന്ദ്രിയപ്രാണമനശ്ചിദാത്മനാം
സംഘാദജസ്രം പരിവർതതേ ധിയഃ .
വൃത്തിസ്തമോമൂലതയാജ്ഞലക്ഷണാ
യാവദ്ഭവേത്താവദസൗ ഭവോദ്ഭവഃ .. 33..

നേതിപ്രമാണേന നിരാകൃതാഖിലോ
ഹൃദാ സമാ+സ്വാദിത/ചിദ്ഘനാ-മൃതഃ .
ത്യജേ-ദശേഷം ജഗദാ+ത്ത/സ+ദ്രസം
പീത്വാ യഥാംഭഃ പ്രജഹാതി തത്ഫലം .. 34..

കദാചിദാത്മാ ന മൃതോ ന ജായതേ
ന ക്ഷീയതേ നാപി വിവർധതേഽനവഃ .
നിരസ്തസർവാതിശയഃ സുഖാത്മകഃ
സ്വയമ്പ്രഭഃ സർവഗതോഽയമദ്വയഃ .. 35..

ഏവംവിധേ ജ്ഞാനമയേ സുഖാത്മകേ
കഥം ഭവോ ദുഃഖമയഃ പ്രതീയതേ .
അജ്ഞാനതോഽധ്യാസവശാത്പ്രകാശതേ
ജ്ഞാനേ വിലീയേത വിരോധതഃ ക്ഷണാത് .. 36..

യദന്യദന്യത്ര വിഭാവ്യതേ ഭ്രമാ-
ദധ്യാസമിത്യാഹുരമും വിപശ്ചിതഃ .
അസർപഭൂതേഽഹിവിഭാവനം യഥാ
രജ്ജ്വാദികേ തദ്വദപീശ്വരേ ജഗത് .. 37..

വികല്പമായാരഹിതേ ചിദാത്മകേ-
ഽഹങ്കാര ഏഷ പ്രഥമഃ പ്രകല്പിതഃ .
അധ്യാസ ഏവാത്മനി സർവകാരണേ
നിരാമയേ ബ്രഹ്മണി കേവലേ പരേ .. 38..

ഇച്ഛാദിരാഗാദിസുഖാദിധർമികാഃ
സദാ ധിയഃ സംസൃതിഹേതവഃ പരേ .
യസ്മാത്-പ്രസുപ്തൗ തദ-ഭാവതഃ പരഃസ്
സുഖ+സ്വരൂപേണ വിഭാ+വ്യതേ ഹി നഃ .. 39..

അനാദ്യവിദ്യോദ്ഭവബുദ്ധിബിംബിതോ
ജീവഃ പ്രകാശോऽയമിതീര്യതേ ചിതഃ .
ആത്മാ ധിയഃ സാക്ഷിതയാ പൃഥക് സ്ഥിതോ
ബുദ്ധ്യാപരിച്ഛിന്നപരഃ സ ഏവ ഹി .. 40..

ചിദ്ബിംബ-സാ+ക്ഷ്യാത്മ-ധിയാം പ്രസംഗത-
സ്ത്വേകത്ര വാസാ-ദനലാ+ക്ത-ലോഹവത് .
അന്യോന്യ-മധ്യാസ-വശാത്/പ്രതീയതേ
ജഡാജഡത്വം ച ചിദാത്മ-ചേതസോഃ .. 41..

ഗുരോഃ സകാശാദപി വേദവാക്യതഃ .
സഞ്ജാതവിദ്യാനുഭവോ നിരീക്ഷ്യ തം .
സ്വാത്മാനമാത്മസ്ഥമുപാധിവർജിതം
ത്യജേദശേഷം ജഡമാത്മഗോചരം .. 42..

പ്രകാശരൂപോऽഹമജോऽഹമദ്വയോ-
ऽസകൃദ്വിഭാതോऽഹമതീവ നിർമലഃ .
വിശുദ്ധ വിജ്ഞാനഘനോ നിരാമയഃ
സമ്പൂർണ ആനന്ദമയോऽഹമക്രിയഃ .. 43..

സദൈവ മുക്തോऽഹമചിന്ത്യശക്തിമാ-
നതീന്ദ്രിയ+ജ്ഞാനമവിക്രിയാത്മകഃ .
അനന്തപാരോऽഹമഹർനിശം ബുധൈഃർ
വിഭാവിതോऽഹം ഹൃദി വേദവാദിഭിഃ .. 44..

ഏവം സദാത്മാനമഖണ്ഡിതാത്മനാ
വിചാരമാണസ്യ വിശുദ്ധഭാവനാ .
ഹന്യാദ-വിദ്യാ-മചിരേണ കാരകൈ
രസായനം യദ്വദുപാസിതം രുജഃ .. 45..

വിവിക്ത ആസീന ഉപാരതേന്ദ്രിയോ
വിനിർജിതാത്മാ വിമലാന്തരാശയഃ .
വിഭാവയേദേകമനന്യസാധനോ
വിജ്ഞാനദൃക്കേവല ആത്മസംസ്ഥിതഃ .. 46..

വിശ്വം യദേതത്പരമാത്മദർശനം
വിലാപയേദാത്മനി സർവകാരണേ .
പൂർണശ്ചിദാനന്ദമയോऽവതിഷ്ഠതേ
ന വേദ ബാഹ്യം ന ച കിഞ്ചിദാന്തരം .. 47..

പൂർവം സമാധേരഖിലം വിചിന്തയേ-
ദോങ്കാരമാത്രം സചരാചരം ജഗത് .
തദേവ വാച്യം പ്രണവോ ഹി വാചകോ
വിഭാവ്യതേഽജ്ഞാനവശാന്ന ബോധതഃ .. 48..

അകാരസഞ്ജ്ഞഃ പുരുഷോ ഹി വിശ്വകോ
ഹ്യുകാരകസ്തൈജസ ഈര്യതേ ക്രമാത് .
പ്രാജ്ഞോ മകാരഃ പരിപഠ്യതേഽഖിലൈഃ
സമാധിപൂർവം ന തു തത്ത്വതോ ഭവേത് .. 49..

വിശ്വം ത്വകാരം പുരുഷം വിലാപയേ-
ദുകാരമധ്യേ ബഹുധാ വ്യവസ്ഥിതം .
തതോ മകാരേ പ്രവിലാപ്യ തൈജസം
ദ്വിതീയവർണം പ്രണവസ്യ ചാന്തിമേ .. 50..

മകാര-മപ്യാത്മനി ചിദ്ഘനേ പരേ
വിലാപയേദ്പ്രാജ്ഞമപീഹ കാരണം .
സോഽഹം പരം ബ്രഹ്മ സദാ-വി-മു+ക്തിമ+
ദ്വിജ്ഞാന-ദൃങ്-മുക്ത ഉപാധിതോഽമലഃ .. 51..

ഏവം സദാ ജാതപരാത്മഭാവനഃ
സ്വാനന്ദതുഷ്ടഃ പരിവിസ്മൃതാഖിലഃ .
ആസ്തേ സ നിത്യാത്മസുഖപ്രകാശകഃ
സാക്ഷാദ്വിമുക്തോഽചലവാരിസിന്ധുവത് .. 52..

ഏവം സദാഭ്യസ്തസമാധിയോഗിനോ
നിവൃത്തസർവേന്ദ്രിയഗോചരസ്യ ഹി .
വിനിർജിതാശേഷരിപോരഹം സദാ
ദൃശ്യോ ഭവേയം ജിതഷഡ്ഗുണാത്മനഃ .. 53..

ധ്യാത്വൈവമാത്മാനമഹർനിശം മുനി-
സ്തിഷ്ഠേത്സദാ മുക്തസമസ്തബന്ധനഃ .
പ്രാരബ്ധമശ്നന്നഭിമാനവർജിതോ
മയ്യേവ സാക്ഷാത്പ്രവിലീയതേ തതഃ .. 54..

ആദൗ ച മധ്യേ ച തഥൈവ ചാന്തതോ
ഭവം വിദിത്വാ ഭയശോകകാരണം .
ഹിത്വാ സമസ്തം വിധിവാദചോദിതം
ഭജേത്സ്വമാത്മാനമഥാഖിലാത്മനാം .. 55..

ആത്മന്യഭേദേന വിഭാവയന്നിദം
    ഭവ+ത്യഭേ-ദേന മയാത്മനാ തദാ .
യഥാ ജലം വാരിനിധൗ യഥാ പയഃ
    ക്ഷീരേ വിയദ്വ്യോമ്ന്യനിലേ യഥാനിലഃ .. 56..

ഇത്ഥം യദീക്ഷേത ഹി ലോകസംസ്ഥിതോ
    ജഗന്മൃഷൈവേതി വിഭാവയന്മുനിഃ .
നിരാകൃതത്വാച്ഛ്രുതിയുക്തിമാനതോ
    യഥേന്ദുഭേദോ ദിശി ദിഗ്ഭ്രമാദയഃ .. 57..

യാവന്ന പശ്യേദഖിലം മദാത്മകം
    താവന്മദാരാധനതത്പരോ ഭവേത് .
ശ്രദ്ധാലുരത്യൂർജിതഭക്തിലക്ഷണോ
    യസ്തസ്യ ദൃശ്യോഽഹമഹർനിശം ഹൃദി .. 58..

രഹസ്യമേതച്ഛ്രുതിസാരസംഗ്രഹം
    മയാ വിനിശ്ചിത്യ തവോദിതം പ്രിയ .
യസ്ത്വേതദാലോചയതീഹ ബുദ്ധിമാൻ
    സ മുച്യതേ പാതകരാശിഭിഃ ക്ഷണാത് .. 59..

ഭ്രാതര്യദീദം പരിദൃശ്യതേ ജഗ-
    ന്മായൈവ സർവം പരിഹൃത്യ ചേതസാ .
മദ്ഭാവനാഭാവിതശുദ്ധമാനസഃ
    സുഖീ ഭവാനന്ദമയോ നിരാമയഃ .. 60..

യഃ സേവതേ മാമഗുണം ഗുണാത്പരം
    ഹൃദാ കദാ വാ യദി വാ ഗുണാത്മകം .
സോഽഹം സ്വപാദാഞ്ചിതരേണുഭിഃ സ്പൃശൻ
    പുനാതി ലോകത്രിതയം യഥാ രവിഃ .. 61..

വിജ്ഞാനമേതദഖിലം ശ്രുതിസാരമേകം
    വേദാന്തവേദ്യചരണേന മയൈവ ഗീതം .
യഃ ശ്രദ്ധയാ പരിപഠേദ് ഗുരുഭക്തിയുക്തോ
    മദ്രൂപമേതി യദി മദ്വചനേഷു ഭക്തിഃ .. 62..

ഇതി ശ്രീമദധ്യാത്മരാമായണേ ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ ഉത്തരകാണ്ഡേ
പഞ്ചമഃ സർഗഃ .. 5..
ഓം

CHECKED BY GURU P.R.IYER
12.5.2024